

ÅRLIG MELDING 2021

Nasjonal koordineringsenhet
for dom til tvungent psykisk helsevern

Om Nasjonal koordineringsenhet for dom til tvungent psykisk helsevern

---

Nasjonal koordineringsenhets mandat er hjemlet i psykisk helsevernloven § 5-2a. Enheten skal være en administrativ og permanent aktør ved gjennomføringen av dommer til tvungent psykisk helsevern og skal sikre god samhandling mellom helse- og justissektoren. Funksjonen skal være en integrert del av gjennomføring av dom til tvungent psykisk helsevern og et viktig bidrag til sikkerheten og samfunnsvernet. (Prop. 108 L (2011-2012))

Nasjonal koordineringsenhet for dom til tvungent psykisk helsevern skal primært:

- Utarbeide og oppdatere retningslinjer for samhandling ved iverksettelse og gjennomføring av dom på tvungent psykisk helsevern
- Føre register som gir nødvendig oversikt over personer dømt til tvungent psykisk helsevern
- Sørge for at alle parter har informasjon som er nødvendig for at de lovpålagte oppgavene skal kunne løses på best mulig måte

Nasjonal koordineringsenhet er organisert under Helse Sør-Øst RHF, Oslo universitetssykehus HF, Regional sikkerhetsseksjon. Enheten har to stillingshjemler, enhetsleder og rådgiver. For mer informasjon om enheten, se www.nasjonalkoordineringsenhet.no

Fagrådet

Nasjonalt koordineringsenhet har et fagråd med representanter fra justis- og helsesektoren. Fagrådet har en rådgivende funksjon for Nasjonal koordineringsenhet, særlig ved endringer i den nasjonale retningslinjen. Sist avholdt fagrådsmøte var 25.11.2021.

Medlemmer av fagrådet pr. 31.12.2021:

Førstestatsadvokat Trude Elisabeth Sparre
Oslo statsadvokatembeter

Førstestatsadvokat Bjørn Kristian Soknes
Trøndelag statsadvokatembeter – Fratrådte Fagrådet 31.12.2021

Fra 01.01.2022 tiltrådte Statsadvokat **Per Morten Schjetne**, Trøndelag statsadvokatembeter.

Politiadvokat Marthe Kvalsvik Rørstad
Oslo politidistrikt

Jurist og PhD Øyvind Holst
SIFER Sør-Øst

Spesialist i psykiatri Siri Anita Medalen
Helse Førde HF

Spesialist i psykiatri Per Ola Rørvik
Universitetssykehuset i Nord-Norge HF

Psykologspesialist Henriette Madsen Eriksen
Lovisenberg DPS

Nettside

Koordineringsenhetens nettside er nylig revidert og inneholder informasjon om særreaksjonen, lovverk og generelt om gjennomføring av dom, samt redegjørelser rundt ulike problemstillinger.

Her finnes også siste versjon av retningslinjen som utfyller lovverket som regulerer etablering og gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern, samt mal for utarbeidelse av statusrapporter. www.nasjonalkoordineringsenhet.no

Nasjonal status – tidsbestemt særreaksjon

Pr. 31.12.2021 var 292 pasienter under aktiv gjennomføring av dom til tvunget psykisk helsevern. Det ble registrert 58 nye dommer og 16 opphør i 2021. Nasjonal koordineringsenhet har i oversikten inkludert rettskraftige dommer mottatt frem til 07.03.2022, der rettskraftighet var satt til 2021.

Tidsbestemt særreaksjon

Regionalt helseforetak	Antall nye domfelte	Antall opphør	Antall aktive totalt*	Antall innbyggere i opptaksområdet**	Antall domfelte pr. 100 000
Helse Nord RHF	4	1	21	482 194	4,36
Helse Midt-Norge RHF	4	3	35	736 305	4,75
Helse Vest RHF	14	3	57	1 123 283	5,07
Helse Sør-Øst RHF	36	9	179	3 060 389	5,85
Totalt	58	16	292	5 402 171	5,41

* Tall pr. 31.12.2021

**Kilde: Statistisk sentralbyrå pr. kvartal 2, 2021

Fordeling med og uten døgnopphold

Regionalt helseforetak	Med døgnopphold	Uten døgnopphold
Helse Nord	19	2
Helse Midt-Norge	22	12
Helse Vest	37	21
Helse Sør-Øst	110	69
Totalt	188	104

Tall pr. 31.12.2021

Det tas forbehold om at de faglig ansvarlige har orientert Nasjonal koordineringsenhet med korrekte opplysninger. Oversikten med/uten døgnopphold endres kontinuerlig.

Domfelte innlagt ved sikkerhetsavdelinger

Regionalt helseforetak	Domfelte innlagt ved regionale sikkerhetsavdelinger	Domfelte innlagt ved lokale sikkerhetsavdelinger
Helse Nord	0	20
Helse Midt-Norge	1	13
Helse Vest	4	18
Helse Sør-Øst	6	68
Totalt	11	119

Tall pr. 31.12.2021

Det tas forbehold om at de faglig ansvarlige har orientert Nasjonal koordineringsenhet med korrekte opplysninger. Oversikten med/uten døgnopphold endres kontinuerlig.

Nasjonal status – tidsbestemt særreaksjon

Med virkning fra 01.10.2016 ble det gjort endringer i straffeloven (2005) og psykisk helsevernloven (1999) som fikk betydning for dom på overføring til tvungent psykisk helsevern.

Nasjonal koordineringsenhet har med bakgrunn i dette tilpasset den nasjonale administrative oversikten over tiltalte og domfelte til tvungent psykisk helsevern. Endringene er videre inntatt i «Retningslinje for samhandling ved iverksettelse og gjennomføring av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern».

Tidsbestemt særreaksjon

Pr. 31.12.21 var 24 personer med dom på overføring til tvungent psykisk helsevern grunnet gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art, jf. strl. (2005) § 62 annet ledd.

Regionalt helseforetak	Antall nye domfelte	Antall opphør	Antall aktive totalt*	Antall innbyggere i opptaksområdet**	Antall domfelte pr. 100 000
Helse Nord	0	0	2	482 194	0,41
Helse Midt-Norge	1	0	3	736 305	0,54
Helse Vest	1	2	3	1 123 283	0,27
Helse Sør-Øst	5	3	16	3 060 389	0,52
Totalt	7	5	24	5 402 171	0,44

* Tall pr. 31.12.2021

**Kilde: Statistisk sentralbyrå pr. kvartal 2, 2021

Tabellen under skisserer den nasjonale oversikten på domfelte som er innlagt med døgnopphold, og de som mottar behandling uten døgnopphold i institusjon.

Av totalt 24 pasienter underlagt tidsbestemt særreaksjon, er 10 av disse innlagt ved lokale sikkerhetsavdelinger.

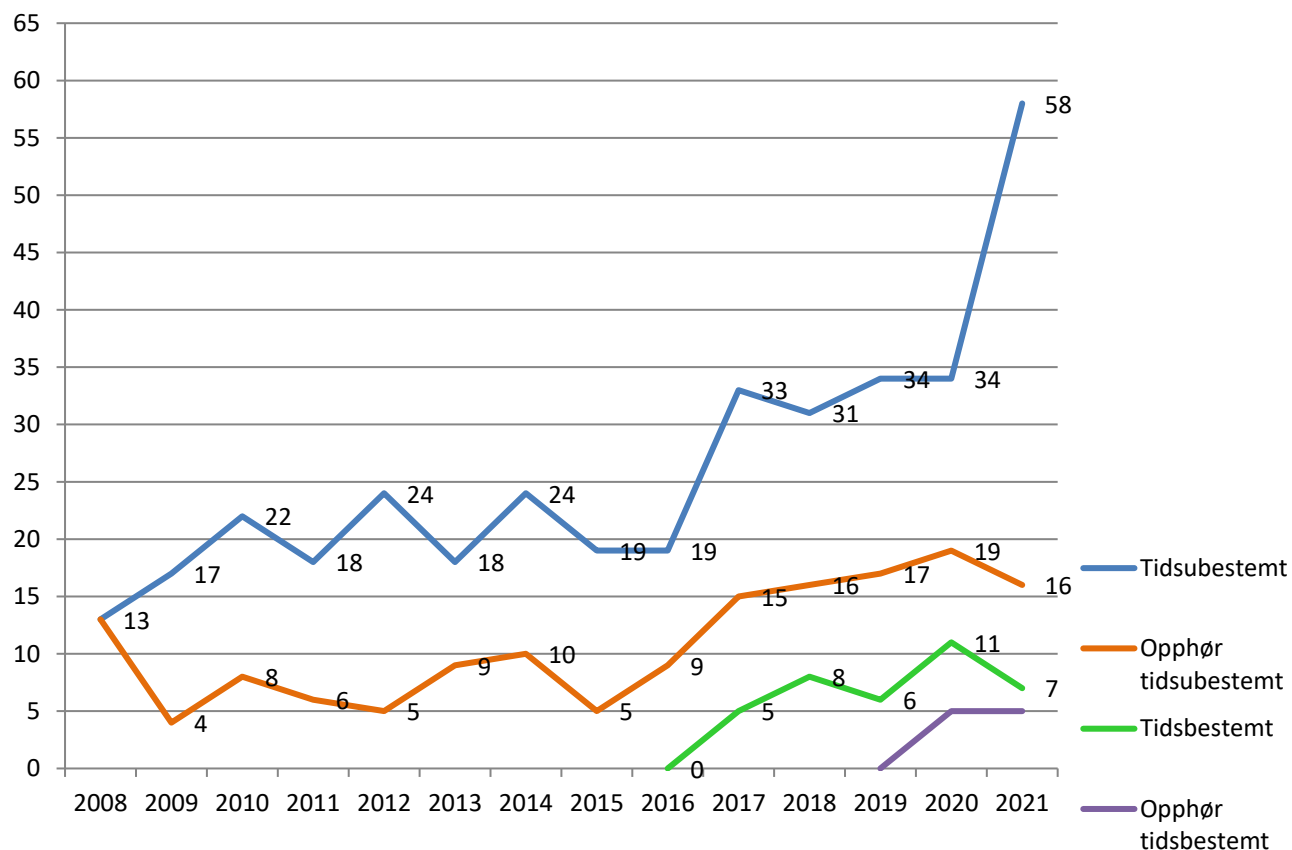
Regionalt helseforetak	Med døgnopphold	Uten døgnopphold	Domfelte innlagt ved lokale sikkerhetsavdelinger
Helse Nord	2	0	2
Helse Midt-Norge	1	2	0
Helse Vest	3	0	0
Helse Sør-Øst	12	4	8
Totalt	18	6	10

Tall pr. 31.12.2021

Det tas forbehold om at de faglig ansvarlige har orientert Nasjonal koordineringsenhet med korrekte opplysninger. Oversikten med/uten døgnopphold endres kontinuerlig.

Utvikling

Tabellen viser utvikling på antall nye dommer og opphør av tvungent psykisk helsevern for de siste 13 år. Som det fremkommer av tabellen har det vært en markant økning av domfellelser etter Straffeloven (2005) § 62, første ledd, tidsubestemt særreaksjon. Lovendring i straffeloven som trådte i kraft 1. oktober 2020 antas å ha påvirket til en økning av antall domfellelser.

Oppsummering av året 2021

Året 2021 ble nok et utfordrende år for Nasjonal koordineringsenhet - som for resten av samfunnet. Som det fremkommer i utviklingstabellen har det vært en sterk økning i antall nye domfellelser noe som har medført til høy aktivitet i koordineringsenheten.

Enheten har i stor grad blitt driftet fra hjemmekontor og dette har medført behov for nye, digitale løsninger. Dette dreier seg blant annet om effektivisering av mottak og sending av post, i tillegg til forenklete løsninger i vårt register som vil kunne bidra til en mer effektiv saksbehandling. Enheten har tatt i bruk Public360 som er sak -og arkivløsning for Oslo universitetssykehus HF. Dette har medført forenklet og hurtigere ekspedering av saker til og fra våre samarbeidspartnere.

Forventing fra justissektor, helseforetakene og media er økende. Etterspørsel av veiledning fra faglig ansvarlige er stort. Etterspørsel etter foredrag og undervisning er også økende. Koordineringsenheten har videre mottatt henvendelser fra kommuner der det etterspørres avklaringer i fht ansvar for samfunnsvernet i skjæringspunktet mellom spesialisthelsetjenesten og kommunalhelsetjenesten. Grunnet koronapandemien har det vært lite ekstern aktivitet i form av foredrag og veiledning, men noe har vært gjennomførbart via digitale plattformer. Enheten hadde en målsetting om å kunne arrangere et nytt dagsseminar på Gardermoen i løpet av høsten 2021, men dette måtte nok en gang utsettes.

De fleste helseforetak i landet har nå dedikerte koordinatore/kontaktpersoner som har oversikt over domfelte pasienter i sine respektive foretak. Dette bidrar til en bedre flyt i samhandlingen med koordineringsenheten og således styrker samfunnsvernet.

Nasjonal koordineringsenhet har revidert og forenklet nettsiden slik at det skal bli mer brukervennlig og oversiktlig å finne frem til aktuelle dokumenter og informasjon rundt dom til tvungent psykisk helsevern.

Publisert 21/03-2022